

Cari açığın ilacı küçükbaş hayvancılıkta

Ç. BARIŞ- Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Nihat Çelik, doların 7,5 liraya yükseldiği, döviz geliri elde etmenin ekonomi açısından en önemli unsurlardan biri haline geldiği bu ortamda, cari açığın kapatılması açısından ihracatın ayrı bir anlam kazandığını bildirerek, "cari açığın ilacı küçükbaş hayvancılıkta. Dünyada koyun keçide 10 milyar doların üzerinde canlı hayvan ve et ihracatı yapılıyor. Talebin gittikçe arttığı bu alanda, milyarlarca dolarlık bir potansiyelimiz olduğu gözden kaçırılmamalıdır" dedi.

Çelik, "eğer Avustralya 3 milyar dolara, Yeni Zelanda 2,7 milyar dolara yakın ihracat yapıyorsa, ithalat pazarlarının tam ortasında yer alan Türkiye'nin ihracatı çok uzun olmayan bir zamanda bu rakamlara ulaşabilir" görüşünü paylaştı. Nihat Çelik, yaptığı açıklamada, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) 2018 verilerine göre, Avustralya'nın 2 milyar 667 milyon dolar koyun, 136 milyon dolar keçi eti ihracatıyla ilk sırada yer aldığını, bu ülkeyi koyun etinde 2 milyar 633 milyon dolarla Yeni Zelanda'nın izlediğini, Yeni Zelanda'nın 7 milyon doların üzerinde de keçi eti ihraç ettiğini bildirdi. Çelik, Avustralya'nın koyun keçi eti ihracatının yanı sıra 118 milyon dolarlık canlı koyun, 6 milyon dolarlık canlı keçi ihracatı gerçekleştirdiğini belirtti.

Hollanda ve İngiltere ithal Ürettiği eti yeniden ihraç ediyor

Koyun eti ihracatında 487 milyon dolarla İngiltere'nin üçüncü, 359 milyon dolarla İrlanda'nın dördüncü sırayı aldığı, 5. olan Hollanda'nın bu başarıyı 1 milyon baştan daha az koyun varlığıyla, ithal ettiği ürünü ihraç ederek gerçekleştirdiği bilgisini veren Çelik, "Hollanda 347 milyon dolarlık koyun eti ihracatını gerçekleştirmek için 413 milyon dolarlık ithalat yapıyor. İngiltere de bundan farklı değil. 487 milyon dolarlık koyun eti ihracatı için 483 milyon dolarlık ithalat yapıyor. Yeni Zelanda, 2 milyar 633 milyon dolarlık canlı koyun ve koyun eti ihracatını 27,3 milyon koyun varlığıyla gerçekleştiriyor. Bizim ise son rakamlara göre 42,7 milyon başa ulaşan koyun, 12,35 milyon keçi varlığımıza rağmen ihracatımız neredeyse yok denecek kadar az düzeyde kalıyor. 4 milyon dolarlık ihracatımız, 62,5 milyon dolarlık ithalatımız var. İhracata odaklı üretime geçmemiz gerekiyor" dedi.

Türkiye çok daha avantajlı bir bölgede

Türkiye'nin ithalat pazarlarına çok uzak olan Avustralya ve Yeni Zelanda'ya nazaran ihracatta çok daha avantajlı bir bölgede yer aldığını belirten Çelik, şunları kaydetti: "Uçakla 3 saatlik uçuş mesafesinde yer alan ülkelerden Fransa 570, İn-

giltere 483, Almanya 477, Hollanda 413, Birleşik Arap Emirlikleri 291, Katar 221, İran 215, Suudi Arabistan 177, Ürdün 142, Kuveyt 82, Bahreyn 56, Umman 48 milyon dolarlık koyun eti ithalatı yapıyorlar. Hatta 1 milyar 308 milyon dolarla en büyük koyun eti ithalatçısı olan Çin ve 933 milyon dolar ikinci büyük ithalatçı olan ABD bile çoğu noktasında Türkiye'ye daha yakın. İş bununla da sınırlı kalmıyor.

Suudi Arabistan 518, Libya 190, Katar 141, Kuveyt 113 milyon dolarlık canlı koyun, Umman 110, Suudi Arabistan 67 milyon dolarlık canlı keçi ithalatı yapıyor. Üstelik Ortadoğu'da, Afrika'da, Asya'da koyun keçi eti ithalatı ve koyun keçi eti ithalatı yapan ülkelerin çoğu Müslüman. Bizim bu pazarlara girmemiz dini açıdan da daha kolay.

10 milyar dolarlık pazar var

2018 yılında çok sayıda ülke 7 milyar 694 milyon dolarlık koyun eti, 335 milyon dolarlık keçi eti, 1 milyar 696 milyon dolarlık canlı koyun, 319 milyon dolarlık canlı keçi olmak üzere 10 milyar 44 milyon dolarlık ithalat yaptı. Biz, bu pazardan neden en az yüzde 10 pay almalıyız? Dünyanın diğer ucundaki Yeni Zelanda Ortadoğu ülkelerine ihracat yaparken, biz neden yapamıyoruz diye kendimize soralım." Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli'nin hayvancılığa gereken önem ve desteği verdiklerini, hayvan varlığında son yıllarda görülen hızlı artışın da bunu göz önüne koyduğunu belirten Çelik, Türkiye'nin kırmızı et sorununun çözümünün de hem kırmızı etteki ithalata ebediyen son vererek hem de büyük miktarlarda ihracat rakamlarına ulaşarak cari açığı belli bir oranda kapatmasının da yolunun küçükbaş hayvancılıktan geçtiğine dikkati çekti.

Nihat Çelik

CARI AÇIĞA 'KÜÇÜKBAŞ' FORMÜLÜ

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TUDKIYEB) Genel Başkanı **Nihat Celik**, döviz geliri elde etmenin ve ihracatın önem kazandığını söyledi. Celik, "Cari açığın ilacı **küçükbaş hayvancılıkta**. Dünyada **koyun keçide** 10 milyar doların üzerinde canlı hayvan ve et ihracatı yapıyor. Talebin gittikçe arttığı bu alanda, milyarlarca dolarlık

bir potansiyelimiz olduğu gözden kaçırılmamalı" ifadelerini kullandı. Avustralya ve Yeni Zelanda'nın **koyun** ve **keçi** etiyle canlı **koyun** ve **keçi** ihracatında dünyada ilk sıralarda yer aldığını belirten Celik, "Bizim 42.7 milyon başa ulaşan **koyun**, 12.3 milyon **keçi** varlığımıza rağmen ihracatımız neredeyse yok denecek kadar" diye konuştu.

Cari açığın çaresi hayvancılıkta

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Nihat Çelik, döviz kurlarının arttığı bir ortamda ihracatın önem kazandığına işaret ederek, "Cari açığın ilacı küçükbaş hayvancılıkta. Dünyada koyun keçide 10 milyar doların üzerinde canlı hayvan ve et ihracatı yapılıyor. Pazarın önemli bir bölümünü çevremizdeki İslam ülkeleri oluşturuyor" dedi. ● 4'TE

Cari açığın ilacı hayvancılıkta

TÜDKIYEB Genel Başkanı **Nihat Çelik**, döviz kurlarının arttığı bir ortamda ihracatın önem kazandığına işaret ederek, "Cari açığın ilacı **küçükbaş hayvancılıkta**. Dünyada **koyun keçide** 10 milyar doların üzerinde canlı hayvan ve et ihracatı yapılıyor. Pazarın önemli bir bölümünü çevremizdeki İslam ülkeleri oluşturuyor" dedi

A. SAFA TERZİ / İSTANBUL

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKIYEB)

Genel Başkanı **Nihat Çelik**, doların 7.5 liraya yükseldiği, döviz geliri elde etmenin ekonomi açısından en önemli unsurlardan biri haline geldiği bu ortamda, cari açığın kapatılması açısından ihracatın ayrı bir anlam kazandığını bildirerek, "Cari açığın ilacı **küçükbaş hayvancılıkta**. Dünyada **koyun keçide** 10 milyar doların üzerinde canlı hayvan ve et ihracatı yapılıyor. Talebin gittikçe arttığı bu alanda, milyarlarca dolarlık bir potansiyelimiz olduğu gözden kaçırılmamalıdır" dedi. Çelik, "**Küçükbaş hayvancılıkta** eğer Avustralya 3 milyar dolara, Yeni Zelanda 2.7 milyar dolara yakın ihracat yapıyorsa, ithalat pazarlarının tam ortasında yer alan Türkiye'nin ihracatı çok uzun olmayan bir zamanda bu rakamlara ulaşabilir" görüşünü paylaştı.

Talep İslam ülkelerinden

Nihat Çelik, **koyun** eti ihracatında 487 milyon dolarla İngiltere'nin üçüncü, 359 milyon dolarla İrlanda'nın dördüncü sırayı aldığı, 5. olan Hollanda'nın bu başarıyı 1 milyon baştan daha az **koyun** varlığıyla ithal ettiği ürünü ihraç ederek gerçekleştirdiği bilgisini verdi. Çelik, şunları kaydetti: "Uçakla 3 saatlik uçuş mesafesinde yer alan ülkelerden Fransa 570, İngiltere 483, Almanya 477, Hollanda 413, Birleşik Arap Emirlikleri 291, Katar 221, İran 215, Suudi Arabistan 177, Ürdün 142, Kuveyt 82, Bahreyn 56, Umman 48 milyon dolarlık **koyun** eti ithalatı yapıyor. Hatta 1 milyar 308 milyon dolarla en büyük **koyun** eti ithalatçısı olan Çin ve 933 milyon dolar ikinci büyük ithalatçı olan ABD bile çoğu noktadan Türkiye'ye daha yakın. İş bununla da sınırlı kalmıyor. Suudi Arabistan 518, Libya 190, Katar 141, Kuveyt 113 milyon dolarlık canlı **koyun**; Umman 110, Suudi Arabistan 67 milyon dolarlık canlı **keçi** ithalatı yapıyor. Üs-

telik Ortadoğu'da, Afrika'da, Asya'da **koyun keçi** eti ithalatı ve **koyun keçi** eti ithalatı yapan ülkelerin çoğu Müslüman. Bizim bu pazarlara girmemiz dini açıdan da daha kolay."

Ne yapılmalı?

Küçükbaş hayvancılıkta 90 milyon başa ulaşma hedefleri olduğunu bildiren Çelik, şunları kaydetti:

- Sadece sayıyı artırmamız yetmez. Verimlilik de artırılmalı.
- Bir hayvandan daha fazla et, süt, kuzu, oğlak almamız. En kısa sürede hayvan ağırlığında optimal ağırlığa ulaşmak zorundayız.
- Bitkisel üretim yapma imkanı olmayan ve alanı 15.8 milyon hektarın üzerindeki diğer tarım arazilerini de mera kapsamına almak, çayır ve meraları ıslah ederek verimlerini artırmak zorundayız.
- Sulama yatırımları tamamlanarak, sulanan alanların bir kısmı yem bitkileri üretiminde kullanılmalı.
- Yem maliyetleri aşağı çekilmeli.
- Çoban sorunu çözülmeli.

CARİ AÇIĞIN İLACI küçükbaş ihracatında

TÜRKİYE Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı **Nihat Çelik**, döviz geliri elde etmenin ve ihracatın önem kazandığını belirterek, "Carî açığın ilacı **küçükbaş hayvancılıktadır**. Dünyada **koyun keçide** 10 milyar doların üzerinde canlı hayvan ve eti ihracatı yapılıyor. Talebin gittikçe arttığı bu alanda, milyarlarca dolarlık bir potansiyelimiz olduğu gözden kaçırılmamalı" dedi. Çelik, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) 2018 verilerine göre, Avustralya ve Yeni Zelanda'nın **koyun** ve **keçi** etiyle canlı **koyun** ve **keçi** ihracatında dünyada ilk sıra-

larda yer aldığını kaydetti. **Koyun** eti ihracatında İngiltere'nin 3'üncü, İrlanda'nın 4'üncü sırayı aldığını, 5'inci olan Hollanda'nın bu başarıyı 1 milyon baştan daha az **koyun** varlığıyla, ithal ettiği ürünü ihraç ederek gerçekleştirdiğine işaret eden Çelik, "Bizim ise son rakamlara göre 42,7 milyon başa ulaşan **koyun**, 12,3 milyon **keçi** varlığımıza rağmen ihracatımız neredeyse yok denecek kadar az düzeyde kalıyor. 4 milyon dolarlık ihracatımız, 62,5 milyon dolarlık ithalatımız var. İhracata odaklı üretimi geçmemiz gerekiyor" değerlendirmesinde bulundu.

Cari açığın ilacı KÜÇÜKBAŞTA

TÜRKİYE Damızlık **Koyun** **Keci** Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı **Nihat Çelik**, döviz geliri elde etmenin ve ihracatın önem kazandığını belirtti. Çelik, "Cari açığın ilacı **küçükbaş hayvancılıktadır**. Dünyada **koyun keçi** 10 milyar doların üzerinde canlı hayvan ve et ihracatı yapıyor. Talebin gittikçe arttığı bu alanda, milyarlarca dolarlık bir potansiyelimiz olduğu gözden kaçırılmamalı" ifadelerini kullandı. Çelik yazılı açıklamasında, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) 2018 verilerine göre, Avustralya ve Yeni Zelanda'nın **koyun** ve **keci** etiyle canlı ko-

yun ve **keci** ihracatında dünyada ilk sıralarda yer aldığını kaydetti. **Koyun** eti ihracatında İngiltere'nin 3'üncü, İrlanda'nın 4'üncü sırayı aldığını, 5'inci olan Hollanda'nın bu başarıyı 1 milyon baştan daha az **koyun** varlığıyla, ithal ettiği ürünü ihraç ederek gerçekleştirdiğine işaret eden Çelik, "Bizim ise son rakamlara göre 42,7 milyon başa ulaşan **koyun**, 12,3 milyon **keci** varlığımıza rağmen ihracatımız neredeyse yok denecek kadar az düzeyde kalıyor. 4 milyon dolarlık ihracatımız, 62,5 milyon dolarlık ithalatımız var. İhracata odaklı üretime geçmemiz gerekiyor" değerlendirmesinde bulundu.

10 MİLYAR DOLARLIK PAZAR

Cari açığın ilacının **küçükbaş hayvancılıktadır** olduğunun altını çizen Çelik, "Dünyada **koyun keçi** 10 milyar doların üzerinde canlı hayvan ve et ihracatı yapıyor. Talebin gittikçe arttığı bu alanda, milyarlarca dolarlık bir potansiyelimiz olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Eğer Avustralya 3 milyar dolara, Yeni Zelanda 2,7 milyar dolara yakın ihracat yapıyorsa, ithalat pazarlarının tam ortasında yer alan Türkiye'nin **küçükbaş** ihracatı çok uzun olmayan bir zamanda bu rakamlara ulaşabilir" ifadelerini kullandı.

CARİ AÇIĞIN İLACI KÜÇÜKBAŞTA

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, döviz geliri elde etmenin ve ihracatın önem kazandığını söyledi. Cari açığın ilacının küçükbaş hayvancılıkta olduğunu belirten

Çelik, "Dünyada koyun keçide 10 milyar doların üzerinde canlı hayvan ve et ihracatı yapılıyor. Talebin gittikçe arttığı bu alanda, milyarlarca dolarlık bir potansiyelimiz olduğu gözden kaçırılmamalı" dedi.

Nihat
Çelik

CARI AÇIĞIN İLACI KÜÇÜKBAŞTA

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜD-KİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) 2018 verilerine göre, Avustralya ve Yeni Zelanda'nın koyun ve keçi etiyle canlı koyun ve keçi ihracatında dünyada ilk sıralarda yer aldığını kaydetti.

Cari açığın ilacının küçükbaş hayvancılıkta olduğunun altını çizen Çelik, "Dünyada koyun keçide 10 milyar doların üzerinde canlı hayvan ve et ihracatı yapılıyor. Talebin gittikçe arttığı bu alanda, milyarlarca dolarlık bir potansiyelimiz olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Eğer Avustralya 3 milyar dolara, Yeni Zelanda 2,7 milyar dolara yakın ihracat yapıyorsa, ithalat pazarlarının tam ortasında yer alan Türkiye'nin küçükbaş ihracatı çok uzun olmayan bir zamanda bu rakamlara ulaşabilir" ifadelerini kullandı.

Çelik, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin hayvancılığa gereken önem ve desteği verdiklerini, hayvan varlığında son yıllarda görülen hızlı artışın da bunu gösterdiğini kaydetti.

"10 milyar dolarlık koyun-keçi ihracat pazarından pay alabiliriz"

Koyun ve keçi, Avustralya'nın 3 milyar dolar, Yeni Zelanda'nın ise 2.7 milyar dolar ihracat yaptığını kaydeden **Nihat Çelik**, Türkiye'nin konumu itibarıyla çok uzun olmayan bir zamanda bu seviyeye ulaşabileceğini kaydetti.

Koyun ve **keçi** etine talebin çok yükseldiğini belirten **Türkiye Daimi Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB)** Başkanı **Nihat Çelik**, dünyada 10 milyar dolarlık ticarete konu olan bu ürünlerde Türkiye'nin de önemli ihracatçı olabileceğini söyledi.

Koyun ve **keçi**, Avustralya'nın 3 milyar dolar, Yeni Zelanda'nın ise 2.7 milyar dolar ihracat yaptığı bilgisini veren Çelik, Türkiye'nin konumu itibarıyla çok uzun olmayan bir zamanda bu seviyeye ulaşabileceğini kaydetti.

Kurların arttığı dönemde ihracatın daha çok önem kazandığını belirten **Nihat Çelik**, ihracatta ön sıralarda yer alan İngiltere ve Hollanda'nın ithal ettikleri ürünleri ihraç ederek bu seviyeye yükseldiklerini kaydetti.

Türkiye'nin ithalat pazarlarına çok uzak olan Avustralya ve Yeni Zelanda'ya göre ihracatta çok daha avantajlı bölgede bulunduğunu ifade eden Çelik, Afrika ve Asya'da **koyun keçi** ithalatı yapan birçok ülkenin Müslüman olduğu için bu pazarlara girişin kolay olacağını söyledi.

Verimliliği artırmalıyız

Halen 42.5 milyon olan küçükbaş sayısını 90 milyona çıkarma yönünde hedef belirlediklerinin altını çizen Nihat Uysal şunları söyledi: "Sadece sayıyı artırmamız yetmez. Verimliliği de artırmak zorundayız. Bir hayvandan daha fazla et, süt, kuzu, oğlak almalıyız. En kısa sürede hayvan ağırlığında

optimal ağırlığa ulaşmak zorundayız. Bitkisel üretim yapma imkanı olmayan ve alanı 15,8 milyon hektarın üzerindeki diğer tarım arazilerini de mera kapsamına almak, çayır ve meraları ıslah ederek verimlerini artırmak zorundayız. Sulama yatırımlarını tamamlamak zorundayız. Sulanan alanların bir kısmını yem bitkileri üretiminde kullanmak zorundayız. Yem maliyetlerini aşağı çekmek zorundayız. Kısaca, üretim artışı ve ihracat için destekler artırılarak sürdürülmeli, ihracata yönelik özel destekler verilmeli, çoban sorunu çözülmeli, mera alanları artırılmalı ve ıslah edilmeli, maliyetler aşağı çekilmelidir"

ANKARA- DÜNYA

'CARİ AÇIĞIN İLACI KÜÇÜKBAŞ İHRACATI'

TÜRKİYE Damızlık Koyun
Keçi Yetiştiricileri Merkez
Birliği (TÜDKİYEB)

Genel Başkanı **Nihat Çelik**, döviz geliri elde etmenin ve ihracatın önem kazandığını belirterek, "Carî açığın ilacı **küçükbaş hayvancılıkta**. Dünyada **koyun keçide** 10 milyar dolann üzerinde canlı hayvan ve et ihracatı yapılıyor. Talebin gittikçe arttığı bu alanda, milyarlarca dolarlık bir potansiyelimiz olduğu gözden kaçırılmamalı" dedi. Çelik yazılı açıklamasında, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) 2018 verilerine göre, Avustralya ve Yeni Zelanda'nın **koyun** ve **keçi** etile canlı **koyun** ve **keçi** ihracatında dünyada ilk sıralarda yer aldığını kaydetti.

YOK DENECEK KADAR AZ

Koyun eti ihracatında İngiltere'nin 3'üncü, İrlanda'nın 4'üncü sırayı aldığını, 5'inci olan Hollanda'nın bu başarıyı 1 milyon baştan daha az **koyun** varlığıyla, ithal ettiği ürünü ihraç ederek gerçekleştirdiğine işaret eden Çelik, "Bizim ise son rakamlara göre 42.7 milyon başa ulaşan **koyun**, 12.3 milyon **keçi** varlığımıza rağmen ihracatımız neredeyse yok denecek kadar az düzeyde kalıyor. 4 milyon dolarlık ihracatımız, 62,5 milyon dolarlık ithalatımız var. İhracat odaklı üretime geçmemiz

gerekıyor" diye konuştu.

TÜRKİYE AVANTAJLI

Nihat Çelik, Türkiye'nin ithalat pazarlarına uzak olan Avustralya ve Yeni Zelanda'ya göre ihracatta çok daha avantajlı bir bölgede yer aldığına dikkati çekerek, şu bilgileri paylaştı: "Uçakla 3 saatlik uçuş mesafesinde yer alan ülkelerden Fransa 570, İngiltere 483, Almanya 477, Hollanda 413, Birleşik Arap Emirlikleri 291, Katar 221, İran 215, Suudi Arabistan 177, Ürdün 142, Kuveyt 82, Bahreyn 56, Umman 48 milyon dolarlık **koyun** eti ithalatı yapıyorlar. Hatta 1 milyar 308 milyon dolarla en büyük **koyun** eti ithalatçısı olan Çin ve 933 milyon dolar ikinci büyük ithalatçı olan ABD bile çoğu noktasında Türkiye'ye daha yakın. Suudi Arabistan 518, Libya 190, Katar 141, Kuveyt 113 milyon dolarlık canlı **koyun**, Umman 110, Suudi Arabistan 67 milyon dolarlık canlı **keçi** ithalatı yapıyor. Üstelik Orta Doğu'da, Afrika'da, Asya'da **koyun keçi** eti ithalatı ve **koyun keçi** eti ithalatı yapan ülkelerin çoğu Müslüman. Bizim bu pazarlara girmemiz dini açıdan da daha kolay." Çelik, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin hayvancılığa gereken önem ve desteği verdiklerini, hayvan varlığında son yıllarda görülen hızlı artışın da bunu gösterdiğini kaydetti.

**Cari açığın
ilacı küçükbaş
hayvancılıkta**

● **2. Sayfada**

◆ TÜDKİYEB Genel Başkanı Çelik, "Dünyada koyun keçide 10 milyar doların üzerinde canlı hayvan ve et ihracatı yapılıyor"

Cari açığın ilacı küçükbaş hayvancılıkta

SEDA GÖK

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, doların 7,5 liraya yükseldiği, döviz geliri elde etmenin ekonomi açısından en önemli unsurlardan biri haline geldiği bu ortamda, cari açığın kapatılması açısından ihracatın ayrı bir anlam kazandığını bildirerek, "cari açığın ilacı küçükbaş hayvancılıkta. Dünyada koyun keçide 10 milyar doların üzerinde canlı hayvan ve et ihracatı yapılıyor. Talebin gittikçe arttığı bu alanda, milyarlarca dolarlık bir potansiyelimiz olduğu gözden kaçırılmamalı" dedi.

Çelik, "eğer Avustralya 3 milyar dolara, Yeni Zelanda 2,7 milyar dolara yakın ihracat yapıyorsa, ithalat pazarlarının tam ortasında yer alan Türkiye'nin ihracatı çok uzun olmayan bir zamanda bu rakamlara ulaşabilir" görüşünü paylaştı.

Nihat Çelik, yaptığı açıklamada, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) 2018 verilerine göre, Avustralya'nın 2 milyar 667 milyon dolar koyun, 136 milyon dolar keçi eti ihracatıyla ilk sırada yer aldığı, bu ülkeyi koyun etinde 2 milyar 633 milyon dolarla Yeni Zelanda'nın izlediğini, Yeni Zelanda'nın 7 milyon doların üzerinde de keçi eti ihraç ettiğini bildirdi. Çelik, Avustralya'nın koyun keçi eti ihracatının yanı sıra 118 milyon dolarlık canlı koyun, 6 milyon dolarlık canlı keçi ihracatı gerçekleştirdiğini belirtti.

✓ Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, doların 7,5 liraya yükseldiği, döviz geliri elde etmenin ekonomi açısından en önemli unsurlardan biri haline geldiği bu ortamda, cari açığın kapatılması açısından ihracatın ayrı bir anlam kazandığını bildirerek, "cari açığın ilacı küçükbaş hayvancılıkta" dedi.

Hollanda ve İngiltere ithal ettiği eti yeniden ihraç ediyor

Koyun eti ihracatında 487 milyon dolarla İngiltere'nin üçüncü, 359 milyon dolarla İrlanda'nın dördüncü sırayı aldığı, 5. olan Hollanda'nın bu başarıyı 1 milyon baştan daha az koyun varlığıyla, ithal ettiği ürünü ihraç ederek gerçekleştirdiği bilgisini veren Çelik, "Hollanda 347 milyon dolarlık koyun eti ihracatını gerçekleştirmek için 413 milyon dolarlık ithalat yapıyor. İngiltere de bundan farklı değil. 487 milyon dolarlık koyun eti ihracatı için 483 milyon dolarlık ithalat yapıyor. Yeni Zelanda, 2 milyar 633 milyon dolarlık canlı koyun ve koyun eti ihracatını 27,3 milyon koyun varlığıyla gerçekleştiriyor. Bizim ise son rakamlara göre 42,7 milyon başa ulaşan koyun, 12,35 milyon keçi varlığımıza rağmen ihracatımız neredeyse yok denecek kadar az düzeyde kalıyor. 4 milyon

dolarlık ihracatımız, 62,5 milyon dolarlık ithalatımız var. İhracata odaklı üretime geçmemiz gerekiyor" dedi.

Türkiye çok daha avantajlı bir bölgede

Türkiye'nin ithalat pazarlarına çok uzak olan Avustralya ve Yeni Zelanda'ya nazaran ihracatta çok daha avantajlı bir bölgede yer aldığını belirten Çelik, şunları kaydetti:

"Uçakla 3 saatlik uçuş mesafesinde yer alan ülkelerden Fransa 570, İngiltere 483, Almanya 477, Hollanda 413, Birleşik Arap Emirlikleri 291, Katar 221, İran 215, Suudi Arabistan 177, Ürdün 142, Kuveyt 82, Bahreyn 56, Umman 48 milyon dolarlık koyun eti ithalatı yapıyorlar. Hatta 1 milyar 308 milyon dolarla en büyük koyun eti ithalatçısı olan Çin ve 933 milyon dolar ikinci büyük ithalatçı olan ABD bile çoğu noktasında Türkiye'ye daha yakın. İş bununla da sınırlı kalmıyor. Suudi

Arabistan 518, Libya 190, Katar 141, Kuveyt 113 milyon dolarlık canlı koyun, Umman 110, Suudi Arabistan 67 milyon dolarlık canlı keçi ithalatı yapıyor. Üstelik Ortadoğu'da, Afrika'da, Asya'da koyun keçi eti ithalatı ve koyun keçi eti ithalatı yapan ülkelerin çoğu Müslüman. Bizim bu pazarlara girmemiz dini açıdan da daha kolay.

10 milyar dolarlık pazar var

2018 yılında çok sayıda ülke 7 milyar 694 milyon dolarlık koyun eti, 335 milyon dolarlık keçi eti, 1 milyar 696 milyon dolarlık canlı koyun, 319 milyon dolarlık canlı keçi olmak üzere 10 milyar 44 milyon dolarlık ithalat yaptı. Biz, bu pazardan neden en az yüzde 10 pay almalıyız? Dünyanın diğer ucundaki Yeni Zelanda Ortadoğu ülkelerine ihracat yaparken, biz neden yapamıyoruz diye kendimize soralım."

Cumhurbaşkanı Recep

Tayyip Erdoğan ve Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli'nin hayvancılığa gereken önem ve desteği verdiklerini, hayvan varlığında son yıllarda görülen hızlı artışın da bunu göz önüne koyduğunu belirten Çelik, Türkiye'nin kırmızı et sorununun çözümünün de hem kırmızı etteki ithalata ebediyen son vererek hem de büyük miktarlarda ihracat rakamlarına ulaşarak cari açığı belli bir oranda kapatmasının da yolunun küçükbaş hayvancılıktan geçtiğine dikkati çekti.

Ne yapılmalı

Küçükbaş hayvancılıkta 90 milyon başa ulaşma hedefleri olduğunu bildiren Çelik, şunları kaydetti:

"Sadece sayıyı artırmamız yetmez. Verimliliği de artırmak zorundayız. Bir hayvandan daha fazla et, süt, kuzu, oğlak almamız. En kısa sürede hayvan ağırlığında optimal ağırlığa ulaşmak zorundayız. Bitkisel üretim yapma imkanı olmayan ve alanı 15,8 milyon hektarın üzerindeki diğer tarım arazilerini de mera kapsamına almak, çayır ve meraları ıslah ederek verimlerini artırmak zorundayız. Sulama yatırımlarını tamamlamak zorundayız. Sulanan alanların bir kısmını yem bitkileri üretiminde kullanmak zorundayız. Yem maliyetlerini aşağı çekmek zorundayız. Kısaca, üretim artışı ve ihracat için destekler artırılarak sürdürülmeli, ihracata yönelik özel destekler verilmeli, çoban sorunu çözülmeli, mera alanları artırılmalı ve ıslah edilmeli, maliyetler aşağı çekilmelidir."

Cari açığa karşı küçükbaş ihracatı

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, döviz geliri elde etmenin ve ihracatın önem kazandığını belirterek, “Orta Doğu’da, Afrika’da, Asya’da koyun keçi eti ithalatı yapan ülkelerin çoğu Müslüman. Bu pazarlara girmemiz daha kolay” dedi. Cari açığın ilacının küçükbaş hayvancılıkta olduğunun altını çizen Çelik, “Talebin giderek arttığı bu alanda, milyarlarca dolarlık potansiyel olduğu gözden kaçırılmamalıdır” diye konuştu.

'Küçükbaş hayvan varlığımızın tamamı ıslah edilmeli'

TÜRKİYE Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TUD-KİYE) Genel Başkanı Nihat Çelik, ıslah çalışmalarının daha fazla desteklenmesiyle küçükbaş hayvancılıkta et ve süt verimliliği sağlanabileceğini belirtti. Çelik, yaptığı yazılı açıklamada, tarım ve hayvancılıkta verimliliğin katma değer açısından en önemli unsurlardan biri olduğunu vurguladı. Gelişmiş ülkelerin verimliliği artırarak daha az sayıda hayvanla daha fazla süt ve et elde ettiğini belirten Çelik, "Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerini esas alırsak, yıllık olarak, koyun keçide artıncak her bir kilogram et verimliliğiyle 20 bin tondan fazla et, her 5 kilogram süt verimliliğiyle 126 bin tondan fazla süt elde etmek mümkün." ifadelerini kullandı.

'RAKAMLARI YÜKSELTEBİLİRİZ'

Türkiye'de küçükbaş hayvancılıkta et ve sütteki üretim artışlarının esas itibarıyla hayvan varlığındaki yükselmeden kaynaklandığının altını çizen Çelik, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin destekleri, bakanlığın destekleme politikalarıyla küçükbaşta adım adım hedeflere yaklaştıklarını aktardı. Küçükbaş hayvancılıkta sadece sayı artırmayla sınırlı kalınmaması gerektiğini vurgulayan Çelik, çağın ekonomisinin temelinde verimliliğin yattığına işaret etti. Çelik, en az girdiyle en fazla, sürdürülebilir, yüksek kalite ve standartta üretimin ekonominin temel amacı olduğunu aktararak, "2019 yılı itibarıyla koyunda 21,6, keçide 19,8 kilogramlık et, koyunda yıllık 76,7, keçide 105,5 kilogramlık süt verimliliğini ıslah çalışmalarıyla çok daha yüksek rakamlara çıkarabiliriz. TÜİK verilerine göre, 2019 yılında 19,8 milyon koyun, 5,5 milyon keçi sağılmaktadır. Her 5 kilogram süt verimliliğiyle 126 bin tondan fazla süt elde etmek mümkündür. FAO 2018 verileri esas alındığında koyun keçide artıncak her bir kilogram et verimliliğiyle 20 bin tondan fazla et elde etmek imkanlar dahilindedir. Tabii sağılan hayvan sayısı arttıkça elde edilecek süt miktarı, kesilen hayvan sayısı arttıkça elde edilecek et miktarı artacaktır." değerlendirmesinde bulundu. (AA)

Küçükbaşlar cari açığa ilaç

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, döviz geliri elde etmenin ve ihracatın önem kazandığını belirterek, "Cari açığın ilacı **küçükbaş hayvancılıkta**. Dünyada **koyun-keçide** 10 milyar doların üzerinde canlı hayvan ve et ihracatı yapılıyor. Talebin arttığı bu alanda, milyarlarca dolarlık bir potansiyel var" dedi.

**Pakdemirli Tarım,
Orman ve İnsan
Fotoğraf Yarışması
Ödül Töreni'nde
konuştu:**

TARIMSAL HASILA 275 MİLYAR LİRA

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli son 2 yılda tarımsal hasılanın yüzde 45 artarak 275 milyar liraya ulaştığını söyledi.

Pakdemirli '18 yılda orman varlığını 2 milyon hektar artırarak 5,4 milyon hektar alanda 4,7 milyar fidan diktik. 2 yılda 404 bin hektar alanda, 600 milyon fidanı toprakla buluşturduk' dedi

HABER MERKEZİ

TARIM ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, video konferans yoluyla 11. Tarım, Orman ve İnsan Fotoğraf Yarışması'nın ödül törenine katıldı. Bakan, burada bir konuşma yaptı.

İnsanların bazen marketten aldıkları ürünlerin markete geliş öyküsündeki emeği, sabrı, heyecanı unutabildiklerini dile getiren Pakdemirli, "Tarım, Orman ve İnsan, bu hikayeyi çok iyi anlatan bir yarışmadır" diye konuştu.

Türkiye'nin 55,1 milyon küçükbaş hayvanla Avrupa'da birinci, 18,7 milyon büyükbaş hayvanla ikinci, süt üretiminde de üçüncü sırada yer aldığını anlatan Pakdemirli, "Tarımsal alan bakımından dünyada 17'inci sırada olmamıza rağmen, tarımsal hasılda Avrupa'da birinci, dünyada ilk 10 arasında yer alıyoruz" dedi.

BÜTÇENİN YÜZDE 55'İ ÇİFTÇİYE

Üretimi desteklemek için atılan adımlara da değinen Pakdemirli, son 18 yılda tarım ve ormana sağladıkları desteklerle güçlü bir üretim altyapısı oluşturduklarını anlattı. Bakan Pakdemirli, bu süreçte çiftçiye toplam 310 milyar lira tarımsal destek ödemesi yaptıklarının altını çizerek, şunları kaydetti: "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle son

iki yılda tarımsal desteği yüzde 52 artışla, 22 milyar liraya çıkardık. Bütçemizin yüzde 55'ini çiftçimize, yani tarımsal desteklere ayırdık. Bugün itibarıyla tarımsal desteklerin 17 milyar lirası çiftçilerimizin hesaplarına yattı."

Pakdemirli, son iki yılda tarımsal hasılanın yüzde 45 gibi önemli bir artışla 275 milyar liraya ulaştığını söyledi.

Kovid-19 salgınının tarım ve gıdanın önemini herkese yeniden hatırlattığına dikkat çeken Bakan Pakdemirli tarımsal üretimde aldıkları tedbirlerle üretimin bu dönemde kesintisiz sürdüğünü dile getirdi: "Üretimin devamı için üreticilerimize birçok kolaylık sağladık. Bu süreci alınımızın akyyla, gıda tedarikinde sorun yaşamadan atlattık."

2 YILDA 600 MİLYON FIDAN

Ülkenin orman varlığını 18 yılda 2 milyon hektar artırdıklarını belirten Pakdemirli, 5,4 milyon hektarlık alanda 4,7 milyar fidan diktiklerini ve 2 yılda 404 bin hektarlık alanda, 600 milyon fidanı toprakla buluşturduklarını söyledi. 11 Kasım'ın "Milli Ağaçlandırma Günü" ilan edildiğini anımsatan Pakdemirli, geçen yıl bu tarihte gerçekleştirilen "Geleceğe Nefes" kampanyasında, halkla bir-

likte 13,8 milyon fidan diktiklerini ifade etti.

Orman yangınlarına müdahale süresini söz konusu 18 yılda 40 dakikadan 12 dakikaya indirdiklerine işaret eden Pakdemirli, "2023 hedefimiz ise, bu süreyi 10 dakikaya indirmektir" diye konuştu.

SERTİFİKALI TOHUMLARIN YÜZDE 96'SI YERLİ

Sertifikalı tohum üretimine de değinen Pakdemirli, yurtiçinde kullanılan sertifikalı tohumluk miktarının yüzde 96'sının yerli olduğunun altını çizdi. Pakdemirli, "Türkiye'de tohumculukla ilgili firmaların yüzde 94'ü yerli firmalar. Tohum ihracatı 18 yılda, 17 milyon dolardan 150 milyon dolara yükseldi" ifadelerini kullandı.

SULAMADA 449 YENİ TESİS GELİYOR

Su verimliliği hakkında da konuşan Bakan Pakdemirli, suyu en verimli şekilde kullanmak amacıyla çok sayıda baraj ve sulama yatırımını hizmete açtıklarını anlattı. Açılışa hazır 449 tesis daha olduğunu vurgulayan Pakdemirli "İnşallah bu yıl içerisinde bir kısmını Sayın Cumhurbaşkanımızın teşrifleriyle, bir kısmını da toplu olarak hizmete açacağız" diye konuştu.

TÜDKİYEB Genel Başkanı Çelik'ten küçükbaşta 'verimlilik' vurgusu

TÜDKİYEB Genel Başkanı Çelik, "FAO ve TÜİK verilerini esas alırsak, yıllık olarak, **koyun keçide** artırılabilecek her bir kilogram et verimliliğiyle 20 bin tondan fazla et, her 5 kilogram süt verimliliğiyle 126 bin tondan fazla süt elde etmek mümkün" dedi.

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, ıslah çalışmalarının daha fazla desteklenmesiyle **küçükbaş hayvancılıkta** et ve süt verimliliği sağlanabileceğini belirtti.

Çelik, yaptığı yazılı açıklamada, tarım ve hayvancılıkta verimliliğin katma değer açısından en önemli unsurlardan biri olduğunu vurguladı.

Gelişmiş ülkelerin verimliliği artırarak daha az sayıda hayvanla daha fazla süt ve et elde ettiğini belirten Çelik, "Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerini esas alırsak, yıllık olarak, **koyun keçide** artırılabilecek her bir kilogram et verimliliğiyle 20 bin tondan fazla et, her 5 kilogram süt verimliliğiyle 126 bin tondan fazla süt elde etmek mümkün." ifadelerini kullandı.

Türkiye'de **küçükbaş hayvancılıkta** et ve sütteki üretim artışlarının esas itibarıyla hayvan varlığındaki yükselmeden kaynaklandığının altını çizen Çelik, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin destekleri, bakanlığın destekleme politikalarıyla küçükbaşta adım adım hedeflere yaklaştıklarını aktardı.

Küçükbaş hayvancılıkta sadece sayı artırmayla sınırlı kalınmaması gerektiğini vurgulayan Çelik, çağın

ekonomisinin temelinde verimliliğin yattığına işaret etti.

Çelik, en az girdiyle en fazla, sürdürülebilir, yüksek kalite ve standartta üretimin ekonominin temel amacı olduğunu aktararak, "2019 yılı itibarıyla **koyunda** 21,6, **keçide** 19,8 kilogramlık et, **koyunda** yıllık 76,7, **keçide** 105,5 kilogramlık süt verimliliğini ıslah çalışmalarıyla çok daha yüksek rakamlara çıkarabiliriz.

TÜİK verilerine göre, 2019 yılında 19,8 milyon **koyun**, 5,5 milyon **keçi** sağılmaktadır. Her 5 kilogram süt verimliliğiyle 126 bin tondan fazla süt elde etmek mümkündür.

FAO 2018 verileri esas alındığında **koyun keçide** artırılabilecek her bir kilogram et verimliliğiyle 20 bin tondan fazla et elde etmek imkanlar dahilindedir. Tabii sağılan hayvan sa-

yısı arttıkça elde edilecek süt miktarı, kesilen hayvan sayısı arttıkça elde edilecek et miktarı artacaktır." değerlendirmesinde bulundu.

'Verimlilik kolaylıkla artırılabilir'

Verimliliğin, ıslah çalışmalarıyla kolaylıkla artırılacağını, Anadolu'nun et ve sütte verimli **koyun** ve **keçi** ırkları bulunduğunu ve bunların yaygınlaştırılması gerektiğini ifade eden Çelik, şunları kaydetti:

"**Koyunda** ve **keçide** süt verimini ıslahla en az ikiye katlamak mümkündür. Et verimini ise yüzde 50 oranında artırma imkanı vardır. Islah çalışmaları daha fazla desteklenmeli, **küçükbaş hayvan** varlığımızın tamamı ıslah edilmeli, et ve süt verimliliği artırılmalıdır." (aa)

PARA | KAPAK

TAGEM,
bu yıl tarla ve
bahçe bitkilerinde 70
çeşidi tescillemeyi planlıyor.
Tıbbi ve aromatik bitkileri ilaç
sanayine sağlama çalışmalarına
hız verildi. Tescil edilen 13 yeni
meyve çeşidi, siyah pirinç, "Sarı
Gelin" ve "Gelincik" adlı iki
doğal renkli pamuk özel
sektörün kullanımına
sunuldu...

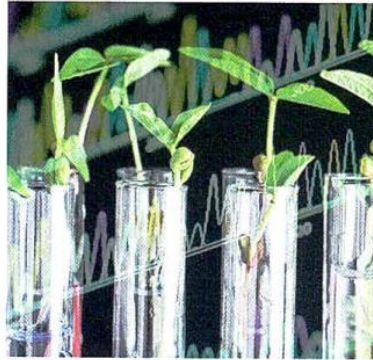
HÜLYA GENÇ SERTKAYA
hulya.genç@paradergi.com.tr

Geleceğimiz, "Tarım, tarım, tarım..."

TARIM, üretim sürecinin uzun olması, yatırımların ve sermaye birikiminin yetersizliği gibi nedenlerle desteklenmeye ve korunmaya muhtaç bir sektör. Yapılan değerlendirmelere göre, 2050'de hem artan nüfus hem de zenginleşen orta sınıftan gıda ihtiyaçlarını ve kısmen de dünyanın enerji ihtiyacını karşılamak için bugünkünün yaklaşık iki katı tarımsal üretim yapılması gerekiyor. Dünyadaki tarıma elverişli alanların ve kullanılabilir su kaynaklarının sınırlı olması, gıda üretiminin artırılmasında engel oluşturuyor. Tüm bu veriler, tarımda klasik yöntemlerin yerine teknolojik unsurları barındıran yeni yöntemlere geçilmesi gerektiğine işaret ediyor. Bu nedenle tarımda Ar-Ge ve inovasyon çalışmaları ön plana çıkıyor.

Türkiye'nin en büyük tarımsal Ar-Ge kuruluşu olan Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM), dünyadaki gelişmeleri takip ederek ülkenin ve sektörün ihtiyacı olan yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve bakanlığın uygulayacağı alternatif politikaların belirlenmesi noktasında çalışmalarını yürütüyor. TAGEM'in 48 araştırma enstitüsü tarafından yürütülen Ar-Ge çalışmaları kapsamında bu yıl tarla ve bahçe bitkileriyle ilgili 70 çeşidin tescil edilmesi planlanıyor. Bu yıl yonca bitkisinde "Defne" ve "Zümrüt" adlarıyla iki çeşidi tescil ettirerek Türkiye tarımının hizmetine sunan TAGEM, ayrıca fiğ, yulaf ve üçgül olmak üzere toplamda sekiz yeni çeşit daha geliştirdi. TAGEM, tıbbi ve aromatik bitkilerde yeni protokoller yaparak ilaç sanayine hammadde sağlama çalışmalarına da hız verdi. Protein ve lif içeriği yüksek siyah pirinç ile "Sarı Gelin" ve "Gelincik" adlarıyla iki adet doğal renkli pamuk çeşitlerini tescil ettirip özel sektörün kullanımına sundu.

İlk defa 10 adet yerli patates çeşidi geliştirip tescil edilirken, iki adet çeşit de tescil aşamasına geldi. Bu yıl üç farklı meyve türünde yedi adet yeni çeşit geliştirildi. (Bu sayımızda yer alan "Arazi devletten, ağaçlandırma sizden" başlıklı haberimizde devletin ağaçlandırma projeleri için sunduğu fırsatlar ayrıntılı olarak işleniyor.)

YENİ ÇALIŞMA ALANLARI

Para Dergisi'ne açıklamalarda bulunan Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli, yapılan Ar-Ge çalışmalarında ana hedeflerinin sektörün yerleştirilmesi ve ithal edilen teknolojinin yerli imkanlarla geliştirilerek dışa bağımlılığın azaltılması olduğunu söyledi. Pakdemirli, teknoloji ve bilişimin tarım sektörünün entegre bir parçası olma-ya devam edeceğini kaydetti. Bugün eğitim, bilinç ve gelir düzeyindeki iyileşmeyle birlikte insanların daha sağlıklı gıdalara olan talebinin gittikçe arttığını vurgulayan Pakdemirli, bu noktada da geleceğin gıdaları olarak görülen "fonksiyonel gıdalar" kavramının günlük dilimize yerleşmeye başla-

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ / Tarım ve Orman Bakanı

"Hedefimiz daha güçlü tarım ve gıda sistemi"

Tarım ve gıdada geleceğe perspektifimizi belirlemek, tarımda çevreci ve yenilikçi politikalara hız kazandırmak için hayvan sayısını artırma çalışmalarımız ve ıslah programlarımız devam ediyor. Modern sulama teknikleri, örtü altı tarım ve bahçe tarımın yaygınlaşması için çalışıyoruz. Ar-Ge ve inovasyonda kamu-özel sektör işbirliğini teşvik ediyoruz. Altyapı ve gerekli Ar-Ge çalışmalarına hız veriyoruz. Stratejik tarım ürünlerinde yerli tohum çeşitlerimizi çiftçimizin kullanımına sunuyoruz. Organik tarım, iyi tarım uygulamaları, organomineral ve organik gübre kullanımı, yeni sulama sistemleriyle su kullanımını düzenleyerek kaynaklarımızı etkin kullanmayı hedefliyoruz. Elektrikli traktörlerle hem üretim maliyetlerini düşürme hem de fosil yakıt kullanımını azaltarak karbon salınımını azaltılmasını amaçlarken, iklim değişikliğinin olası etkilerini azaltmak için çalışmalarımıza hız katmış bulunmaktayız. Bitki hastalık ve zararlılarıyla biyolojik, kültürel ve biyoteknik mücadele tekniklerini kullanarak pestisit kullanımını azaltmayı amaçlıyoruz. Yerel bakteri kültürleri ile hazırlanan daha çevreci, yerel ve ekonomik üretimle mikrobiyal gübre çalışmalarımız devam ediyor. Ülkemizin ihtiyaç duyduğu süt ürünlerine yönelik starter kültürlerin yerli olarak üretilmesi için çalışıyoruz. Ülkemizin farklı bölgelerindeki Ar-Ge inovasyon merkezlerimizin sayısını arttırarak, teknolojiyi ve bilimi kullanarak daha güçlü, daha verimli, daha etkin bir tarım ve gıda sistemini hedefliyoruz.

PARA | KAPAK

dığını ifade etti. Pakdemirli, "Yaptığımız projeksiyonlar ile fonksiyonel gıdalar, bebek mamaları, tıbbi ve aromatik bitkilerden elde edilen ilaç hammaddeleri gibi ithalata bağımlı olduğumuz ürünlerde yeni çalışma alanları ve projeler geliştireceğiz" dedi.

Pakdemirli, Türkiye'de kamu ve özel sektör tarafından yapılan ıslah çalışmaları sonucunda elde edilen yerli tohum çeşitlerinin tohumluk piyasasındaki payının yıllara göre ortalama yüzde 35-40 arasında değiştiğini, bu oranın önümüzdeki yıllar içerisinde yüzde 50'ye ulaşacağını vurguladı. Pakdemirli, "Bu amaçla araştırma enstitüleri tarafından yapılan ıslah çalışmaları ile yerli, yüksek verimli ve kaliteli çeşitler ıslah edilmekte, modern yetiştirme teknikleri geliştirilmekte ve hasat ve hasat sonu muhafaza çalışmalarıyla da ürün kayıpları en aza indirilerek tarımsal hasılların artırılmasını hedefliyoruz" ifadelerini kullandı.

17 İNOVASYON MERKEZİ DAHA

Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı TAGEM, 1991'de Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, 2011'de ise bugünkü adıyla Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) olarak kuruldu. Bünyesinde büyük çoğunluğu 1930-1980 döneminde kurulmuş olan 48 araştırma enstitüsü ve 23 araştırma yetkisi verilmiş kurum bulunuyor. Tarım ve hayvancılıkla ilgili verim ve kaliteyi artırmak, yeni çeşit, ırk ve teknoloji geliştirmek, genetik kaynakları korumak ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla Ar-Ge çalışmaları yürütüyor. Türkiye'nin ve tarım sektörünün ihtiyacı olan nitelikli girdi ve yeni teknolojilerin yerli imkânlarla geliştirilmesi için farklı ko-

nularda faaliyet gösteren 25 inovasyon merkezinde ileri teknolojik altyapı, ekipman, ileri laboratuvar şartları ve konusunda uzman araştırmacılarla çalışmalarını yürüten TAGEM'in, kurulma aşamasında olan 17 inovasyon merkezinin daha tamamlanmasıyla dünya tarım piyasasındaki hak edilen yerin alınması için önemli bir adım atacağı ifade ediliyor.

Bakan Pakdemirli, "Hedefimiz, sadece tarımsal ürün ihracatı yapan bir ülke değil aynı zamanda teknoloji ihracatı da yapan bir ülke olmak. TAGEM'de her yıl yaklaşık 238 yayın (SCI) 54 bilimsel başarı ödülü kazanılırken, tescil edilen çeşit, ırk, tür sayısı 75, geliştirilen ürün sayısı 19, uygulamaya aktarılan sonuç ise 82'dir. Kurumumuz ayrıca, biyoçeşitlilik ve hayvan genetik kaynaklarının tescili ile flora ve fauna çalışmalarını da yürütüyor" dedi.

AR-GE DESTEKLERİ FARKLILAŞTIRILDI

48 TAGEM araştırma enstitüsünde yaklaşık 2 bin 250'si araştırmacı olmak üzere 6 bin 400 personel çalışıyor. Ar-Ge desteklerinin 2007'de başladığını açıklayan Pakdemirli, hibe miktarının 2016'da 10 kat

Dayanıklı çeşitler geliştiriliyor

Gen kaynaklarını korumak ve gelecek nesillere aktarmak amacıyla Tohum Gen Bankaları kuruluyor. FAO Gen Bankası standartları doğrultusunda yerel çeşitlerin, kültür bitkilerinin, bunların yabancı akrabalarının ve endemik bitkilerin dokümantasyonu, muhafazası, üretim yenilemesi ve karakterizasyonu konularında çalışmalar yürütülüyor. 2020'nin ilk altı ayı itibarıyla İzmir'deki Ulusal Gen Bankası ve Ankara'daki Türkiye Tohum Gen Bankası'nda yaklaşık 3 bin 400 türe ait 108 bin 156 tohum örneği muhafaza altında tutuluyor. Vegetatif üreyen ve tohum gen bankalarında saklanamayan bitki genetik kaynakları ise 107 türe ait yaklaşık 9 bin 500 canlı örnek 18 Arazi Gen Bankası'nda muhafaza ediliyor. Altı araştırma enstitüsünde de bin türde 100 bin soğanlı ve yumrulu doğal süs bitkisinin [geofit] muhafazası yapılıyor. Gen bankalarında muhafaza edilen tohumlar mümkün olduğu kadar toplandığı/elde edildiği andaki genetik yapısını koruyarak uzun yıllar saklanabiliyor.

Bugün ya da gelecekteki ihtiyaç duyulan genlerin, doğal ya da yapay etkenlerle erozyona uğramadan korunmasını hedeflediklerini belirten Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli, "Gen bankalarımızda saklanan tohumların ileri biyoteknolojik yöntemlerle ıslah çalışmalarında etkin olarak kullanılması için araştırma projelerine destek veriyoruz. Ayrıca yapılan ıslah çalışmaları ile küresel iklim değişikliğinden etkilenmemek için biyotik ve abiyotik stres koşullarına dayanıklı çeşitler geliştiriyoruz. TAGEM'in, Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği ile imzaladığı işbirliği protokolü kapsamında Yerli ve Milli Çeşitlerimizimizin Ulaşmadığı Çiftçi Kalmasın Projesi'ni başlattık" dedi.

artarak 3 milyon TL'ye ulaştığını kaydetti. 2020'de Ar-Ge desteklerinin revize edilerek farklılaştırıldığını dile getiren Pakdemirli, "Ar-Ge desteği kapsamında 432 proje, 91 milyon TL ödeme yaptık. Bu projelerden 305'i sonuçlandı, 137'si devam ediyor. TAGEM-özel sektör işbirliği çerçevesinde ise 2007-2019 yılları arasında 331 projeye 42 milyon TL ayrıldı. Ayrıca, kamu-özel sektör işbirliği kapsamında, arazi, sera ve laboratuvar gibi imkânları yetersiz olan özel sektöre enstitülerimiz yardımcı oluyor. Böylece özel sektörün de Ar-Ge projelerine dahil edilmeleri ve Ar-Ge'ye harcama yapmaları teşvik edilmiş oluyor. Bu program kapsamında son 13 yılda toplam 30.2 milyon TL değerinde 375 proje yürütüldü" dedi.

Tarımsal alanda Ar-Ge faaliyetlerinde bulunan özel sektör ve kamu araştırma kurumlarının özellikle yerli ıslah çalışmalarına pay ayırdığını vurgulayan Pakdemirli, enstitülerce kamu-özel sektör işbirliği programı kapsamında son 13 yılda özel sektör tarafından yürütülen 86 ıslah projesi için 16 milyon TL kaynak aktarımı yapıldığını kaydetti. Pakdemirli, kamu araştırma kuruluşlarının genetik kaynak, araştırmacı ve Ar-Ge altyapısı olarak yeterli düzeyde olduğunu vurgulayarak, araştırma enstitülerinin de ıslah süresinin kısaltılması bakımından yeterli bilgi birikimine ve araştırmacı kapasitesine sahip

olduğunu ifade etti.

HER YIL 250 PROJE SONUÇLANIYOR

TAGEM, ulusal ve uluslararası birçok kuruluşla işbirliği yaparak çok kapsamlı ve önemli çıktılara sahip olabilecek projeler yürütüyor. Yatırım bütçesinde 19 ana proje altında yaklaşık bin 400 alt proje sürdürülüyor ve her yıl yaklaşık 250 proje sonuçlanıyor. Bu sonuçlar da tarım sektörüyle paylaşılıyor. TÜBİTAK'ın desteği ile de 101 milyon TL toplam bütçeli 160 proje yürütülüyor.

Bakanlık olarak TÜBİTAK'ın proje desteklerinden en fazla yararlanan kurumlardan biri olduklarını söyleyen Bakan Pakdemirli, TÜBİTAK'ın desteklediği proje sayısına göre birinci, destekleme bütçesine göre de ikinci sırada olduklarını kaydetti. Pakdemirli, "Yine Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, TİKA, AB, IPA Programları, FAO, CGIAR, ikili işbirlikleri kapsamında ve İslam İşbirliği Ajansı, Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı gibi birçok kuruluşla işbirliğimiz ve proje çalışmalarımız da devam ediyor" dedi.

YÜZDE 100 YERLİ ÇEŞİTLER

TAGEM'e bağlı 48 araştırma enstitüleri tamamen kamu kaynakları ve kendi uzman araştırmacılarıyla 1963'ten bugüne kadar yüzde 100 yerli çeşit olarak tarla bitkileri alanında yaklaşık 50 türde toplam 832 çeşit tescil ettirdi. Geçen yıl üretilen toplam 1 milyon 134 bin 533 ton sertifikalı tohumluk miktarının 505 bin 522 tonu araştırma enstitüleri tarafından geliştirilen tohumlardan sağlandı.

Toplam ekmeçlik buğdayın yüzde 60'ı enstitüler tarafından geliştirilen tohumluklardan elde edildi. Bunun üretim değeri 9 milyar 657 milyon 873.6 bin TL. Aynı şekil-

Bin 604 üretim hakkı satış sözleşmesi imzalandı

TAGEM enstitüleri tarafından tamamen kamu kaynakları ile geliştirilen tarla bitkilerinde 288 çeşit satışa sunuldu. Satışa sunulan 288 çeşitle toplam bin 604 üretim hakkı satış sözleşmesi imzalandı. Sözleşmeler 25 Eylül 2014 tarihli "Bitki Çeşit, Çeşit Adayı ve Islah Materyalinin Tohumculuk Kuruluşlarına Devri, Tohumluk Üretimi Ve Pazarlama Hakkı Satışı Hakkında Yönetmeliği" kapsamında yapılıyor. Yapılan sözleşmelerde firmaların yerli olmasına önem verdiklerini söyleyen Pakdemirli, "Bununla birlikte firmanın ürettiği tohumluktan yüzde royaltite hakkı alınarak kamuya yarar da sağlanıyor" dedi.

de makarnalık buğdayda yüzde 69'luk payla 2 milyar 330 milyon 47.8 bin TL üretim değeri oluştu. Arpada da bu oran yüzde 85'e ve 5 milyar 364 milyon 522 bin TL'lik üretim değerine ulaştı. Yerli çeşitlerin geliştirilmesi amacıyla Türkiye açısından bir rekor olan toplam 650 bin adet melez patates tohumu

PARA | KAPAK

Tarık TEZEL / Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR) Yönetim Kurulu Başkanı

“Tarımsal Ar-Ge temel bir zorunluluk”

Geleceğe yönelik sorumluluğumuz gereği tarım ve hayvancılık sektöründe Ar-Ge faaliyetleri, günümüz koşulları da göz önüne alındığında temel bir zorunluluk. Yemden yararlanma yeteneği yüksek, daha fazla et ve süt üreten, sıcaklıktan etkilenmeyen ırkların geliştirilmesine yönelik ıslah çalışmaları yürütülmeli. Güvenli ve yüksek bağışıklık veren aşuların

üretilmesine, süt ve et kalitesi yüksek ırkların geliştirilmesine yönelik biyoteknolojik çalışmalar yapılmalı. Tarım ve hayvancılık teknolojilerini geliştirmesi için yapay zeka kullanılmalı. Kalite odaklı üretim ile işletme verimliliklerini artırmaları ve bunu sürdürülebilmeleri için, aile işletmelerinin kurumsallaşması sağlanmalı. Yüksek kaliteli boğalar yetiştirilerek

spermada dışa bağımlılıktan kurtulmalı. Bu çalışmalar sonucunda, daha uzun ömürlü, hastalıklara dirençli, yemden yararlanma yeteneği yüksek, üreme performansı daha iyi, süt ve et verimi ve kalitesi daha yüksek bir hayvan varlığı elde edilebilir.

elde edilerek “Patates Genetik Tabanı” oluşturuldu ve patates ıslah çalışmalarının sürekliliğini sağlayacak altyapı kuruldu. Kurulan doku kültürü altyapıları kullanılarak enstitüler tarafından ilk defa 10 adet yerli patates çeşidi geliştirilerek tescil edildi, 2 adet çeşit de tescil aşamasında.

RENKLİ PAMUKLAR

Tıbbi ve fromatik bitkilerde yeni protokoller yaparak ilaç sanayine hammadde sağlama çalışmalarına hız verildi. TAGEM, “Sarı Gelin” ve “Gelincik” adlarıyla iki adet doğal renkli pamuk çeşitlerini tescil ettirip özel sektörün kullanımına sundu. Deneme üretimlerinde başarıya ulaşan açık ve koyu kahverengi pamukların bitki ıslah teknikleriyle sağlanan bu özelliği, onları doğal yollarla renklendirilmiş birer ürün haline dönüştürüyor. Tekstilde renklendirme işlemini gereksiz kılacak, özellikle çocuk giyimi için önemli bir seçenek olacak bu pamuklar, çevre sağlığına katkı sağlayacak. Kimyasal ve su kullanımı açısından renkli pamuğun sürdürülebilirlik anlamında tercih edilebileceğini dile getiren sektör temsilcileri, bunun için üretim olanaklarının ve altyapısının gerçekleştirilmesi gerektiğini vurguluyor. Türkiye’de halihazırda yıllık 1.5 milyon ton pamuk tüketildiğini, Türkiye’de üretilen 1

milyon tona yakın pamuğun bile sanayinin talebini karşılayamazken, organik pamuğun bu ihtiyacın binde 1’ini karşılayabildiğine dikkat çeken İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) Baş-

kamı, TIM Başkan Vekili Mustafa Gültepe, şunları kaydetti:

“Dünyada organik pamuk üretimi 200-250 bin tondalar iken Türkiye’de 3 bin ton düzeyinde. Yine ‘iyi pamuk’ olarak adlandırığımız kimyasal ve su kullanımı daha sınırlı pamuklarda ise Türkiye’de 100 bin ton civarında bir üretim var. Dolayısıyla renkli pamuktan üretilmiş ürünlere talep olması için talebi karşılayacak bir altyapıyı da oluşturmalıyız. Biz sektör olarak da markaların artan taleplerine istinaden ülkemizde ‘iyi pamuk’ uygulamalarının yaygınlaştırılması için bu alanın iyi tarım uygulamalarına verilen desteklerden yararlandırılmasını talep ediyoruz” dedi.

SİYAH PİRİNÇ

TAGEM, protein ve lif içeriği yüksek siyah pirinç çeşidini tescil ettirip özel sektörün kullanımına sundu. Reis Gıda Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Reis, TAGEM tarafından ilk kez geliştirilen siyah pirinç ile orta vadede dışa bağımlılığın ortadan kaldırılacağını vurguladı. Yüksek oranda lif ve mineral içeren, şeker oranı düşük olan siyah pirincin E vitamini açısından oldukça zengin olduğunu dile getiren Reis, “Siyah pirinç beyaz pirinçten ayıran en belirgin özelliği antioksidan değerinin yüksek

Mustafa GÜLTEPE / İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) Başkanı, TIM Başkan Vekili

“Pamukta sürdürülebilirlik önemli”

Dünyada yeni dönemde rekabette öne çıkan parametreler sürdürülebilirlik, çevre dostu üretim, geri dönüşümlü ürünler, çok fonksiyonlu ürünler. Bu da tedarik zincirinin tüm halkalarında bu parametrelere uygun çalışmaları gerekli kılıyor. Geri dönüşüm açısından zor bir hammadde olması, işlemede su kullanımının fazlalığı ve insan sağlığına zararlı kimyasallar kullanımı

gibi nedenlerle pamuk yerine dünya elyaf tercihlerinde daha çok suni sentetik elyaftan ürünler öne çıkmaya başladı. Bu kapsamda pamuğu daha sürdürülebilir hale getirmek için renkli pamuk üretimi de dahil ‘iyi pamuk’ ya da ‘organik pamuk’ gibi alanlarda da çalışmalar yoğunlaştı. Bu alanda Ar-Ge çalışmalarının yapılması sektörümüz açısından büyük önem taşıyor. Pamuğa

doğal olarak renk verilmesi nedeniyle hem kimyasal hem de su ihtiyacı daha az oluyor. Ancak bu tür pamukların üretimi ve işlenmesi kendine has özellikler gerektirdiğinden üretimi sınırlı.

Mahmut DURUK / Aroma A.Ş Yönetim Kurulu Başkanı

“Çalışmalar toprak ve su analizi ile birlikte olmalı”

TAGEM'in yaptığı çalışmalar çok değerli ama bu Ar-Ge çalışmaları bölgesel toprak su iklim analizi ile eş zamanlı yürümelidir yoksa belli bölgelerde hatta aynı bölgede bir tarafta üretilen ürün diğer tarafta aynı sonucu vermeyebilir. Ayrıca toprak kullanımının toplulaştırmasının yapıp her metrekare toprağın hangi ürüne

nasıl bir üretim tarzı ve ilaçlama dahil olmak üzere bölgeye uygun genetik özellikleri olan ve en az pestisit ile o bölgeye uygun ürün çeşitleri ortaya konmalıdır. Sonuçta toprak toplulaştırmada üst yapı kullanımının kontrollü bir şekilde alt kooperatif firma ve şahıslara kiralanmadığı ve her metrekarede kontrollü tarım

yapılmadığı takdirde en fazla 10 sene içinde pestisit rasyonalite konusundan ülkemiz tarım sektöründe ve tarım ürünlerinde ihracat yapamaz hale gelecektir. Konu ivedilikle ele alınmalı.

olmasıdır. Siyah pirinç rengini içindeki antosyaninlerden, aromasını ise asetil piroindenden almaktadır. Siyah pirincin rengi ve aroması doğallığından gelen tat ve rengin özelliğidir. Ülkemizde son yıllarda tohumun önemi ve çeşitliliği daha çok konuşuluyor. Buğday, pirinç ve nohudun tohumlarında çeşit sayısı artıyor. Trakya Araştırma Enstitüsü'nün 2000 yılında geliştirdiği Osmancık pirinci halkımız tarafından kabul gördü. Yıllardır bilinen iki çeşit pirinç vardı. Baldo ve Osmancık olmak üzere bugün bu sayı 30'u geçti. Siyah pirinç tohumunun geliştirmesi daha yaygın bir şekilde ekimine ve halkın tüketimine vesile olacak. Ama bunun yanı sıra son yıllarda dışarıdan gelen ithal tohumlarının yerine TAGEM önümüzdeki dönem içerisinde aynı Osmancık pirinci gibi pilavda iyi netice veren yerli tohumların geliştirilmesini desteklemeli. Tarla veriminin yüksek olması tek kriter olmamalı, tohum olarak kullanılacak çeşitlerde mutlaka besin değerleri, geleneksel pişirme ve lezzet özelliği aranmalı. Aynı alanda daha çok verim almak için yerel tohum, fide, fidanda yapılan ıslah çalışmalarıyla sertifikalı tohum üretimi ve kullanımı yaygınlaştırılmalı. Gen bankasında muhafaza edilen milli tohumlarımızın sağlıklı bir yaşam için gelecek

nesillere aktarılabilmesi adına çiftçimize eğitim verilerek üretime kazandırılmalı” dedi.

SEBZE GEN HAVUZU 10 KAT ARTTI

TAGEM'in meyve türlerinin hemen hep-

sinde çeşit geliştirme çalışmaları devam ediyor. Son 10 yılda TAGEM enstitülerince 109 meyve çeşidi ıslah edilerek tescil ettirildi. Dünyada ilk defa üç adet çekirdeksiz limon çeşidi, iki muz çeşidi geliştirilerek, üretimi özel sektöre devredildi. Muz üretiminde yerli çeşit üretim oranı yüzde 50'nin üzerine çıkmış bulunuyor. Geçen yıl ıslah çalışmaları sonucunda sekiz farklı meyve türünde 13 adet yeni meyve çeşidi geliştirildi ve tescil ettirildi. Geliştirilen çeşitler Kozdere, Zengibar, Yivlik77 ceviz, Arsel zeytin, Alata Azman muz, Sarıtat, Ağustos Yıldızı seftali, Miray nektarin, Akçağ 77 elma, Divrek Kara, Sarı Zeybek, Abbas incir ve

Dr. Vet. Ahmet YÜCESAN / Kırmızı Et Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (ETBİR) Yönetim Kurulu Başkanı

“Verimli ırklar geliştirildi”

Türkiye'de 1924'te Bursa Karacabey Harası'nda inekler üzerine başlayan ıslah çalışmaları 1925'te Avusturya'dan ithal edilen montofon ırkı sığırlarla gelişmeye başladı ve zaman içerisinde montofon ile yerli ırkımız 'boz' ırk sığırlardan 'Karacabey esmeri' elde edildi. Bu çalışmalar ülke geneline yaygınlaştırıldı ve 1973'te dondurulmuş boğa spermisiyle ıslah çalışmalarında yeni bir gelişme

başladı. Cumhuriyet dönemiyle başlayan ıslah çalışmalarıyla ülkemiz özellikle sığır hayvancılığında çok büyük ekonomik kazançlar elde etti. Sığırlarda hayvan başına günlük süt verimi ortalama 5-6 kilogramdan 25-30 kilografa, günlük canlı ağırlık artışı 0.5 kilogramdan 1.6 kilografa ve kasaplık hayvanlarda karkas ağırlığı 130-140 kilogramdan 220-250 kilografa çıktı. ıslah çalışmalarında

biyoteknolojik yöntemler uygulandı ve genetik kaynakların korunması ve üstün verimli ırkların gelişmesi hızlandı. Türkiye hayvancılık alanında dünya ülkeleri arasında söz sahibi olabilmesi için yüksek genetik özelliklere sahip hayvan ırklarıyla birlikte sayısal üstünlük olmalı.

PARA | KAPAK

Mehmet REİS / Reis Gıda Yönetim Kurulu Başkanı

“Yerli tohumlar korunmalı”

Tarımsal üretimde kendi kendine yeterliliğin ve öz kaynaklarla beslenmenin hayati derecede öneme sahip olduğu pandemi döneminde bir kez daha görüldü. Türkiye, tarımsal üretimde verimi artırabilmek ve küresel pazarda rekabet edebilmek için inovasyon, Ar-Ge ve

dijitalleşmeye dayalı üretim ekonomisini daha çok benimsemeli. Üretim potansiyeli ve ihracat üstünlüğü olan ülkelerdeki, tarımsal teknolojiyi yakından izleyerek, doğru stratejiler kurgulayarak, doğru işlemleri yerine getirerek, verimlilikte artış sağlayabiliriz. Tarımsal üretimde

sürdürülebilirliğin sağlanması ve sağlıklı bir yaşam için yerli tohumların korunması ve ıslah edilmesi ayrıca yerli üretimin teşvik edilmesi gerekiyor.

Macit 55 kestane.

Bu yıl ise üç farklı meyve türünde yedi adet yeni çeşit geliştirildi. Geliştirilen çeşitler Ertuğrul Bey mandarin, Sultani, Beylik zeytin, Alibaba, Katina, 11 Nisan, Yeğün kırmızı nar. Bağcılıkta da son 10 yılda 35 yeni üzüm çeşidi geliştirildi. Bunlar içerisinden ihracatta çok önemli olan “Sultani Çekirdeksiz” çeşidinden geliştirilen “Sultan 7” çeşidi üreticilerden yoğun talep görüyor. Yine geliştirilen sofralık “Trakya İlkeren” üzüm çeşidi de önemli oranda yetiştirilmeye başlandı.

“Türkiye F1 Hibrit Sebze Çeşitlerinin Geliştirilmesi ve Tohumluk Üretiminde Kamu-Özel Sektör İşbirliği Projesi” ile yerli hibrit sebze çeşitlerinin kullanım oranı son 16 yılda yüzde 10’dan yüzde 60’a çıkarıldı. Ayrıca TAGEM enstitülerindeki sebze gen havuzu büyüklüğü 10 kat arttı, sekiz sebze türüne (domates, biber, patlıcan, hıyar, kavun, karpuz, kabak, lahanası) ait 15 binden fazla örnek, beş araştırma enstitüsünde muhafaza altına alındı. 21 özel sektör tohum firması ile işbirliği kapsamında 200’den fazla genetik materyal ülke ekonomisine katkı sağlanıyor. Türkiye’de sürdürülebilir gelirli işletme büyüklüğünün tespiti için Konya’da uygulanan pilot çalışma ile 30 tarımsal ekolojik bölgede, hesaplanan 950 anket çalışması yapıldı.

İLK TESCİLLİ TIBBİ ADAÇAYI

TAGEM enstitülerinde 46 çeşit nohut,

42 çeşit kuru fasulye, 28 çeşit mercimek, üç çeşit bakla, üç çeşit bezelye geliştirildi. Yemelik tane baklagilde ise beş türde toplam 122 çeşit geliştirilerek tescili yapıldı. “Elif” adı verilen ilk ve tek tescilli tıbbi adaçayı çeşidiyle ülke ekonomisine katkı sağlanıyor. Türkiye’de sürdürülebilir gelirli işletme büyüklüğünün tespiti için Konya’da uygulanan pilot çalışma ile 30 tarımsal ekolojik bölgede, hesaplanan 950 anket çalışması yapıldı.

Bu yıl yonca bitkisinde “Defne” ve “Zümrüt” adlarıyla iki adet

çeşit tescil ettirilerek Türkiye tarımının hizmetine sunuldu. Ayrıca fiğ, yulaf ve üçgül olmak üzere toplamda sekiz yeni çeşit daha geliştirildi. Bahçe bitkilerinde son iki yılda 66 çeşit geliştirildi, tescil edildi ve çiftçilerin kullanımına sunuldu.

30 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Hayvansal protein ihtiyacının karşılanması açısından önemli bir alan olan kanatlı hayvanlar üzerine yapılan çalışmalar belli bir noktaya geldi. Yerli imkanlarla geliştirilen ve Anadolu-T adı verilen etçi tavuktan bir adet hat geliştirildi ve tescil edildi. 2018 ve 2019 yıllarında 32 bin 220 adet ebeveyn civcivi, 100 bin adet damızlık dışı etlik pilic civcivi özel sektöre verildi. Bakan Pakdemirli, etçi tavuğun sektöre yaklaşık olarak 50 milyon TL ciro ve 20 bin kişiye doğrudan veya dolaylı istihdam sağlayacağını kaydetti.

Yumurta tavukçuluğunda ise dört adet damızlık hat geliştirildi ve üçü tescil edildi. Kendi yumurtacı tavuk ebeveynlerinden 2019’da 96 bin 430 adet ebeveyn civciv, 71 bin adet hibrit civciv ve 3 milyon 616 bin 750 adet yemelik yumurtanın satışı yapıldı. Yumurtacı tavuğun da sektöre yaklaşık olarak 35 milyon TL ciro ve 30 bin kişiye doğrudan veya dolaylı

Dr. Salt Koca

Savaş AKCAN / Türkiye Tohumcular Birliği (TÜRKTÖB) Başkanı

“Tohumculuğa daha fazla yer verilmeli”

Ülkemizde Ar-Ge’ye yapılan harcamalar GSYH’nin yüzde 1’i kadar. Bu oran Güney Kore’de yüzde 4.36, Japonya’da yüzde 3.35, ABD’de yüzde 2.79, OECD ülkelerinde ortalama yüzde 2.4 ve AB ülkelerinde ortalama yüzde 1.98. Tarımın tohumla başladığı gerçeğinden hareketle tohumculuk konusundaki Ar-Ge çalışmaları en üst seviyeye çıkarılmalı. Türk tohumculuğunun gelişebilmesi ve istenen

seviyeye gelebilmesi, kendi marka çeşitlerini geliştirip dünyaya pazarlayabilmesine bağlı. Bu nedenle sektör desteklenmeli. Özel sektörde Ar-Ge çalışmalarını yürütecek personel nitelik ve nicelik bakımından yetersiz. Ziraat fakültelerindeki lisans düzeyindeki eğitimler bu amaca yönelik değil. Özel sektörün Ar-Ge çalışmalarında yer alan elemanlarının bilgi birikiminin geliştirilmesinde kamudan faydalanma

oranı düşük. Ar-Ge yapan kurumlar ve kullanıcılar arasında iletişim yetersiz. Ortak proje üretme, bilgi paylaşımı ve kaynakların birlikte kullanımında eksiklik var. TÜBİTAK projelerinde tohumculuğa yeteri kadar yer verilmiyor. Bu sorunlar acil çözümleni.

İbrahim AFYON / Yumurta Üreticileri Merkez Birliği (YUM-BİR) Başkanı

“Çalışmalar gelecek için güven veriyor”

2019'da yapılan Tarım Şurası'nın, yumurtacılık sektörünü ilgilendiren kısımları, yerli ırkımızın geliştirilmesi ve yumurta, beyaz et üretim geleceğini güvence altına almak idi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatı ile yumurta ve tavuk sektörümüz güvence altına alınacak. TAGEM'deki çalışmalar 1-1.5 yıldır hız kazandı. Geliştirilen hat ve

hatlar sektör geleceği için güven veriyor. Bu hatlardan oluşacak sürülerin, ticari açıdan biraz daha ıslahı beklense de, ülke çıkarları birinci öncelik ise bu ırkların yaygınlaşması için elimizden geleni yapacağız. Bu ırkların ticari işletmelerde birinci tercih olması için üreticinin aklında ticari soru işareti olmamalı. Bakanlığımız bu ırkı yaygınlaştırmak için

kayıt dışılığı özendirilmeli. 15 gün içinde işletmesini kapatabilecek, alternatif üretim yapan kayıt dışı sektör yerine bu ülkeye istihdam ile ihracat ile gelir kazandıran ticari işletmelerle işbirliği yapmalı.

istihdam sağlayacağını belirten Pakdemirli, besin arzı güvenliği açısından önemli bir alan olan tavukçuluk konusunda daha ileri çalışmalar yapılacağını kaydetti.

Her türlü Ar-Ge çalışmasını desteklediğini söyleyen Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkcıları Birliği Derneği (BESD-BİR) Başkanı Dr. Sait Koca, bu çalışmaların kısa vadede olmasa dahi uzun vadede yarar sağlayacağına inandığını söyledi. Geliştirilen ırkta iki yılda sadece 32 bin ebeveyn dağıtıldığına dikkat çeken Koca, sektörün ebeveyn civciv kullanımının 13 milyon adet üzerinde olduğunu hatırlatarak, çalışmaların sektörün taleplerini karşılamaktan uzak olduğunu altını çizdi.

70 ÇEŞİT TESCİL EDİLECEK

Bu yıl içinde Ar-Ge çalışmaları kapsamında tarla ve bahçe bitkileriyle ilgili 70 çeşidi tescil ettirmeyi planladıklarını dile getiren Bakan Pakdemirli şunları kaydetti:

“Akdeniz meyve sineği (Ceratitis capitata) mücadelesine yönelik enstitülerimizde 16 adet proje devam ediyor. Trabzon'da Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü bünyesinde Türkiye Su Ürünleri Gen Bankası ve Biyoteknoloji Merkezi'ni faaliyete geçirmeyi planlıyoruz. Bakanlığımız araştırma gemileri ile mevsimsel olarak Karadeniz ve Akdeniz'de deniz seferleri düzenliyor ve ba-

lık stoklarını teknolojik cihazlar yardımıyla izlemeye devam ediyoruz. Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projemiz devam ediyor. 2018'de 58 ilde 29 ırkta 176 alt projede 1 milyon 13 bin 756 baş hayvan materyali için 5 bin 801 yetiştiriciye 92 milyon 124 bin 570 TL ödeme gerçekleştirdik. Proje kapsamında geçen yıl ise 56 ilde 28 ırkta 171 alt projede 997 bin 275 baş hayvan materyali için 5 bin 317 yetiştiriciye 87 milyon 842 bin 336 TL ödeme yaptık. Ülkemizde genelinde Anadolu Mandalarında Cumhuriyet tarihinde ilk defa başlatılan Halk Elin-

de Anadolu Mandası Islahı Ülkesel Projesi de devam ediyor. Trakya, Ege, İç Anadolu, Güneydoğu ve Akdeniz bölgelerinde iklim değişikliğinin buğday, arpa, ayçiçeği, zeytin, üzüm, incir ve domates bitkilerinde verim, kalite, tarımsal faaliyetlere etkilerinin araştırılması çalışmaları yürütülüyor.”

YERLİ MİKROBİYAL GÜBRELER

TAGEM tarafından Türkiye topraklarından izole edilerek üretilmiş olan üç adet (AZOTEK1, 2 ve 3) baklagillere özgü yerli mikrobiyal gübreler tescil edildi. TAGEM-FAO işbirliği ile yürütülen proje kapsamında Türkiye Topraklarının Verimlilik Parametrelerinin Güncellenmesi ve Toksik Element Kapsamlarının Belirlenmesi projesi ile “Türkiye Toprak Karbon Haritası” hazırlandı ve dünya karbon haritasına dahil edildi.

Türkiye için stratejik önemde olan borun tarımda kullanılması ve Türkiye bor haritasının güncellenmesi için 16 proje tamamlandı. GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından mobil güneş pili sulama makinesi, damla sulama sistemi, güneş pili center pivot sulama sistemi geliştirildi. Ar-Ge özel sektör desteği ile tıkanmayan drenaj borusu geliştirildi.

Türkiye'de kullanılan damla sulama sistem-

Prof. Dr. Bülent GÜLÇUBUK/ Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü Öğretim Üyesi

“Tarımsal Ar-Ge'de paradigma değişimi şart”

Covid-19 salgını tarım, beslenme, gıda güvenliği ve gıda güvenliğini insanların hissettiği kaygılar arasında ilk sıralara taşıdı. Tarım sektörü ülkelerin ve toplumların gelişmişlik düzeyinden sosyo-kültürel hayatlarına kadar uzanan bir alanı etkiler hale geldi. Tarım ve gıda politikalarında öncelik artık kendine yeterlilik, gıda güvenliği, gıda egemenliği, tarımda toplumsal

kapsayıcılığı, aile çiftçiliğini yaşatmayı ve erişilebilirliği dikkate alan dijitalleşme ile kırsal refahın sağlanması alanlarında olmalı. Tarımsal Ar-Ge çalışmaları artık farklı bir paradigma ile ele alınmalı. Bu paradigma anlayışı öncelikle ulusal düzeyde kendine yeterliliği sağlayacak ve arz-talep dengesine göre üretim planlamasını, sağlıklı gelecek için sağlıklı tarım-

gıda-beslenme sisteminin oluşturulmasını, sadece kendine yeter gıda üretimine dayalı gıda egemenliğini değil aynı zamanda tohumda, gübrede, ilaçta, fidede, fidanda, teknolojide de kendine yeterliliği sağlayacak gıda egemenliği sistemlerini dikkate almak durumunda.

PARA | KAPAK

Hayrettin UÇAK / Ege Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği Başkanı

“Yeni çeşit çalışmalarını takipteyiz”

Tarımsal üretimde daha kaliteli, yüksek verim elde edilecek çeşitler, erkenci ve geçici çeşitler TAGEM'in sürdürdüğü çalışmalarla mümkün. Birlik olarak dünya pazarında bir adım önde olmayı istiyor ve bunun için yeni çeşitlerle ilgili çalışmaları yakından takip ediyoruz. Ülkemiz tarımsal ürün çeşidinin fazla ve üretim alanlarının

geniş olduğu bir arazi yapısı ve iklime sahip. Hasat süresini ne kadar uzun tutarsak, söz konusu ürünün ihracatını o kadar uzun sürede gerçekleştirmiş oluruz. Bunun için de erkenci ve geçici ürün çeşitlerinin hasat süresinin geniş zamanda olmasını sağlaması sektörümüz için önemli. Uzak dünya ülkelerine yapılan ihracatta ürünler,

uzun süren nakliye süreci geçiriyor. Bu nedenle yeni çeşitlerin nakliye koşullarına dayanıklı olması önemli. Bakanlığımızın bu özellikteki çeşitlerin üretimini teşvik etmeye yönelik çalışmalar yapması sektör açısından çok önemli.

lerinin teknik performanslarının belirlenmesi ve damla sulama desteklerinin etki analizi tamamlandı. “Trakya Bölgesi Su Kaynakları Kalitesinin ve Tarımsal Açından Kullanılabilirliğinin Belirlenmesi Bölgesel projesi” ile sulama suyu kalitesi parametreleri belirlendi. Özel Ar-Ge işbirliği ile Ege Bölgesi'nde “Görüntü İşleme ve Makina Öğrenmesi Teknikleri ile Üzümde ve Zeytinde Verim ve Hasat Tespit Projesi” tamamlandı. Sit alanı ilan edilen ovaların tahribat ve yanlış arazi kullanımlarından kaynaklanan çevresel etkilerini belirlemek üzere erozyon ve arazi bozulumu ile değişen bitki üretim deseni ortaya konuldu ve haritalandı. Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde Arıcılık Araştırma, Geliştirme ve İnovasyon Merkezi kuruldu. Balıkçılık faaliyetlerinde stok değerlendirme uygulamaları (IFISH) projesi ile Türkiye denizlerinde izleme sistemleri kurulacak. Akdeniz, Ege ve Karadeniz'de ağ kafeslerde balık üretimine uygun alanları bilimsel kriterlere göre yeniden belirleniyor.

UYGUN ALANLAR BELİRLENECEK

“İklim Değişikliğinin Bazı Önemli Tarım Ürünleri Uygunluk Alanları Üzerine Etkilerinin Belirlenmesi” ulkesel projesi ile stratejik ürünler için en uygun üretim alanları belirlenecek ve böylece bu ürünlerin doğru yerlerde üretimlerinin yapılması sağlanarak doğru tarımsal üretim planlamaları yapılabilecek. Pakdemirli'nin verdiği bilgiye göre, iklim değişikliğinden kaynaklı tarımsal üretim alanlarında yaşanan riskleri ortaya koymak ve öneriler geliştirmek için bölgesel çalışmalar yürütülüyor. Türkiye'nin sera gazı envanterini sağlamak ve aynı zamanda sulama ve gübreleme, toprak işleme ve işlemsiz tarımsal faaliyetlerinden kaynaklanan ve atmosfere salınan karbon dioksit, metan ve nitroz oksit gibi sera gazlarını ölçme izleme çalışmaları yapılıyor. Pakdemirli, tarımsal kuraklığın belirlenmesi ve izlenmesine

Mahmut ÇALIŞKANER / Nevşehir Ziraat Odası Başkanı

“Patateste yerli tohum önemli”

Salgın döneminde stratejik sektör olduğu bir kez daha ortaya koyulan tarım sektöründe, stratejik ürünlerde yerli üretimin artırılması, yerli tohum çeşitlerinin geliştirilmesi çok önemli. TAGEM'in çalışmalarını yakından takip ediyor ve önemsiyoruz. Besin değeri daha yüksek olan yerli patates genlerinin topraklarımızla çok uyumlu olduğunu düşünüyoruz. TAGEM tarafından 10 adet yerli patates çeşidi geliştirildi. Tescil aşamasında olan iki yerli patates çeşidi daha var. Bunların da kullanıma sunulmasını bekliyoruz.

yönelik araştırmalarla İç Anadolu ve Trakya bölgelerinde kuraklığa hassas alanların haritalarının üretildiğini dile getirdi ve sözlerini şöyle sürdürdü:

“Tarım ve mera topraklarında hatalı toprak işleme ve rüzgar ve su gibi doğal

etmenlerden kaynaklanan arazi bozulumu, su ve rüzgar kaynaklı erozyon belirleme ve önlem geliştirme çalışmaları yürütülüyor. Çeltikte Damla Sulama Sistemlerinin Kullanım Olanaklarının Araştırılması ulkesel proje ile Türkiye'de çeltik üretimi yapılan farklı bölgelerde Trakya Bölgesi-Kırklareli, Ege Menemen Ovası, Akdeniz Bölgesi Tarsus ve Karadeniz Bölgesi Bafra Ovası'nda Ar-Ge projeleri yürütülüyor. Havzalarda Optimum Bitki Deseni ve Sulama Suyu İhtiyaçlarının Belirlenerek Stratejik Politik Karar Destek Araçlarının Oluşturulması projesi ile havzalardaki bir tarım işletmesi için maksimum işletme gelirini sağlayacak ürün ve sulama suyu miktarını belirlenecek. Piyasaya arz edilecek nitelikte yerel kaynaklardan etkili organik ve organo-mineral gübrelerin geliştirilmesi için Organik Atık ve Artık Yönetimi Araştırmaları yürütülüyor. Bu kapsamda yürütülen toplam proje sayısı 25. Buğday Hasadında Dane Kayıplarının İzlenmesi ve Takibine Yönelik Sistemin Geliştirilmesi Projesi devam ediyor.”

“GENETİK KAYNAK GEREKSİNİMİ ARTACAK”

İklim değişikliğinin yerel çeşitleri, bitkilerin yabancı akrabalarını ve yabancı türlerini yok ederek tarımsal biyoçeşitliliği baskı altına aldığı vurgulayan Türkiye Tohumcular

Eren Günhan ULUSOY / Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu (TUSAF) Yönetim Kurulu Başkanı

“Ükemizi korunaklı hale getirecek politikalar şart”

Sektörümüzün ana maddesini oluşturan buğdayın üretiminin artması, pandemi dönemiyle ülkelerin tarım politikalarının önemini ortaya çıkardı. Bu sezonda rekor beklentisi 20 milyon ton; dekar başına verim artışı var. Tarımsal üretimde Ar-Ge'nin artması, buğdayda dekar başına alınan verimi artıracak. Uzmanların açıklamaları doğrultusunda önümüzdeki

dönemlerde kaçınılmaz bir son olacak sıcaklıkların artması, iklim değişikliği, yeni salgın tehditleri tarım alanlarını sıkıntıya düşürecek. Bu yüzden ekim alanlarının ve Ar-Ge çalışmalarının artması, ülkemizi daha korunaklı hale getirecek ve ithalat yapmadan iç pazardan temin edeceğimiz ürünle ihracat yapmamızı sağlayacak. Sektörümüz açısından Ar-Ge çalışmaları

çok önemli. Yeni yazılımlar, sensörler, detektörler ve kameraların prosese dahil edilmesiyle hammaddenin tesise girdiği ilk andan, nihai ürünün sevki edildiği son sürece kadar üretim daha hızlı, güvenilir ve kaliteli bir hal alıyor. Kilogram başına verim artıyor.

Birliği (TÜRKTÖB) Başkanı Savaş Akcan, üreticilerin iklim değişikliği nedeniyle, yerel çeşitlere ya da değişen koşullara daha iyi uyum sağlayan yeni geliştirilmiş kültür çeşitlerine yönelmesiyle, kullanılmakta olan çeşitlerin kaybolabileceğini kaydetti. Günümüzde tüm ülkelerin, üretim sistemlerinin dayanıklılığını sağlamak ve artan nüfusun gereksinimini karşılamak için, küresel çevre ve iklim değişikliğine karşı bitki genetik çeşitliliğinin potansiyel uyum yeteneğine güvendiğini dile getiren Akcan, “Bu nedenle, genetik kaynaklara olan gereksinim daha da artacak. İleride oluşabilecek olumsuz koşullara karşı, ulusal ve uluslararası ıslah programları ile bitkilere uyum yeteneği kazandırılması kaçınılmaz. Gelecekte yapılacak çalışmaların ve stratejik analizlerin, iklim değişikliklerinin yerel çeşitlilik üzerindeki yerel-bölgesel-küresel etkilerinin daha iyi anlaşılması ve buna uygun ıslah programları geliştirilmesi üzerinde yoğunlaşmalı” dedi.

IHKİB Başkanı Mustafa Gültepe ise, iklim değişikliği ve salgın tehdidi dikkate alındığında yeni ve sürdürülebilir malzemeler ve hammaddelerin, farklı ve çok fonksiyonlu ürünlerin çok önemli olduğunu belirterek, bunun için de hammaddelerden başlayarak Ar-Ge'ye önem verilmesi gerektiğini kaydetti. Bugün sadece pamuk değil lif özelliği taşıyabilecek birçok bitki ve tarım ürününün sektörde kullanımı ile ilgili araş-

tırmaların yürütüldüğünü dile getiren Gültepe, “Bir tarım ülkesi olarak açılım sağlayacak çalışmalar yapılmalı; önemli olan bu çalışmaların endüstriyel boyuta taşınabilmesi” dedi.

ÖNCELİKLİ YATIRIM ALANLARI

İç ve dış pazarlarda ekonomik değeri ve

rekabet şansı yüksek, işleme sanayine ve alternatif değerlendirme şekillerine uygun türler Türkiye'nin öncelikli yatırım alanları arasında yer alıyor. Bakan Pakdemirli, tarla ve bahçe bitkilerinde sürdürülebilir bir tarımsal yapı içinde hastalık ve zararlılara dayanıklı, yüksek verimli ve kullanım amacına uygun kalitede çeşit geliştirilmenin ve bunu sektörün hizmetine sunmanın hedefleri arasında olduğunu kaydetti. Bu kapsamda e-tarım (dijital tarım, akıllı tarım) konusunda gerekli teknolojik dönüşümlere hız kazandırmak amacıyla Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün de (FAO) desteğiyle FAO Ulusal E-Tarım Stratejisi Geliştirilmesinin Desteklenmesi projesini hayata geçirdiklerini belirten

Fehmi KIRAZ / Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği Yönetim Kurulu

“Çok güzel çalışmalar yapıyor”

Beslenme hayat sigortamızdır. Bunun için üretmemiz ve bu üretimin sürdürülebilirliği çok önemli. Tarımda Ar-Ge çalışmalarının üreticiye karlılık olarak döneceği kesindir. Birim alanda ya da hayvanda daha fazla ürün elde edeceğimiz için karlılığını artırıyor. Ar-Ge denince aklımıza ilk gelen tohum, fidan ve hayvan ırkı geliştirme geliyor. Tarım ve

Orman Bakanlığı araştırma enstitülerinin geliştirdiği çeşitler konusunda çok yeterli olmasa da güzel çalışmalar var. Buralarda doktorasını bitirip, kalifiye olan teknik elemanları tutmakta zorluk çekiliyor. Bunun için özlük hakları geliştirilmeli. Özel sektör Ar-Ge çalışması yabancı menşeli firmalar haricinde Türkiye'de pek gelişmiş değil, üniversitemizde geliştirilen

ve tescillenen çeşit sayısı da maalesef yeterli değil. Tarımda Ar-Ge çalışmalarına daha fazla pay ayırarak dünyada söz sahibi olabileceğimiz tohum ihracatında ve diğer çeşit ürün ve mamullerde Türkiye'nin potansiyelini ortaya çıkarmalıyız.

PARA | KAPAK

Nihat ÇELİK / Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYE) Genel Başkanı

“Verimliliği gelişmiş ülkeler düzeyine ulaştırmalıyız”

Dünya nüfusunun 7.8 milyara ulaştığı günümüzde doğal kaynakların sınırına gelindi. Bu nedenle gelişmiş ülkeler verimliliklerini artırma yoluyla üretim artışı sağlıyor. Teknolojik gelişmeyle sınırlı tarım alanlarından gelişmekte olan ülkelere 6-7 kat daha fazla ürün alıyor. Hayvancılıkta süt ve et verimliliğini olağanüstü boyutlara taşıdılar. Bazı

ülkelerde sığır başına süt verimliliği 1 tonda kalırken, bazı ülkelerde kültür ırklarında iyi bakımla 10 tona kadar çıkıyor. Bazı ülkelerde dekar başına 100 kilogramlarda olan buğday üretimi kimi ülkelerde kültürel işlemlerin de eksiksiz yapılmasıyla 900 kilogramı buluyor. Verimlilik bu ülkelere büyük rekabet gücü sağlıyor. Rekabet gücünü

artırmanın, verimliliği en üst seviyelere taşımının yolu Ar-Ge'den geçiyor. Bu nedenle ülkemizin verimlilik rakamlarını gelişmiş ülkeler düzeyine ulaştırmalıyız. Et ve sütte verimliliğin artması maliyetleri düşüreceği için fiyatlar üzerinde de olumlu etki yapacaktır.

bağlantılı olan makinelerle aynı yerin birden fazla ilaçlanmasını önleyerek ilaçlama maliyetlerini düşürmek için kendi yürür yüksek şasi geniş ilaçlama makinesi geliştirilecek. Bu makine yükselebilen şasi ile özellikle mısır gibi ürünlerde kolaylık sağlayacak. İlaç girdisinin optimizasyonu ve pestisit kalıntısını en aza indirmek için görüntü işleme teknikleri kullanılarak heterojen yapıdaki tarlanın hastalık şiddetine uygun olarak sıfır yakıt maliyeti ile havadan ilaçlanması amacıyla VoloDron ile değişken oranlı ilaçlama makinesi geliştirilecek.”

YEM DAĞITMA VE SÜPÜRME MAKİNESİ

Ahır içi mekanizasyonunda insan iş gücünü ve buna bağlı olarak hatayı en aza indirmek, yem rasyonunun hazırlanması ve dağıtılmasının tamamen robotik olarak yapılması amacıyla elektrikli otonom yem dağıtma ve yem süpürme makinesinin de geliştirileceğini söyleyen Pakdemirli, sütün otomatik ölçülmesi ve değerlerin kayıt edilmesi için konumsal bir veri tabanı oluşturulacağını, yerli süt ölçer ile süt bilgisinin izleneceğini ve bu sayede sütle ilgili politikaların daha doğru geliştirileceği bilgisini paylaştı.

Dünyada bir ilk olan “Hayvan Takip Sistemi” ile hayvanların canlı olup olmadığını, hangi koordinatlarda bulunduğu gibi bilgilerle hayvanların tam sayımı ve sanal karantina uygulamaları yapılabilecek. Akıllı küpe uygulamasıyla hayvan sağlığı hizmetlerinde uygulayıcılara kolaylık sağlanarak işletme yönetimi basitleştirilecek. Ayrıca hayvanların kızgınlık, ruminasyon karakteristiği, kulak iç yüzey sıcaklığı gibi bilgileri bilinecek. Proje kapsamında pilot olarak yaklaşık 20 bin büyükbaş hayvan sisteme dahil edilerek izlenecek. Toplanan veriler makina öğrenmesi ile algoritmalar oluşturulacak.

Pakdemirli şunları kaydetti:

“Ar-Ge ve yeni teknolojiler konusunda özel sektör işbirliğiyle 65 BG Elektrikli Bahçe Tipi Traktör Prototipi projesini başlattık. Bitkisel üretimde ve hayvansal üretimde dijitalleşme çalışmalarını geliştirmek amacıyla başlatılan tarım teknolojileri ve robotik uygulamaları kapsamında; bağcılığa uygun tarımsal otonom robot tasarımı ve tarla tarımında kullanılmak üzere otonom ilaçlama robotu projesi yürütülüyor. **Küçükbaş hayvancılıkta** kullanılmak üzere ise Akıllı Ölçüm Platformu Prototipinin geliştirilmesi çalışmaları devam ediyor” dedi.

İLAÇLAMA MAKİNESİ GELİŞTİRİLECEK

Pakdemirli geliştirilmesi planlanan tarım teknolojileri ve robotik uygulamalardan bazılarını ise şöyle paylaştı: “Tarımda anlık

toprak analizi verilerini haritalandırarak homojen uygulama yerine toprağın ihtiyacına göre gerekli düzeyde gübre kullanımı ile maksimum verim elde etmek, girdi maliyetleri azaltmak ve gereksiz gübre kullanımının önüne geçerek toprak ve çevre korumak amacıyla değişken oranlı diskli gübreleme makinesi geliştirilecek. Tüm canlıların sağlığı ve çevrenin korunması için görüntü işleme yöntemiyle belirlenen optimum ilaçlama ile yabancı ot yönetimi için otonom sıra arası yabancı ot ilaçlama uygulaması çalışmasına en kısa sürede başlanacak. Homojen gübreleme yerine hassas ve akıllı tarım ile girdi maliyetlerini düşürmek ve yüksek verim elde edebilmek amacıyla kısa zamanda, yüksek doğruluk ile ölçüm yapabilen el tipi dijital toprak analiz cihazı geliştirilecek. Gelişen teknoloji ile uydu ile sürekli